

A9-0133/2022

27.4.2022

MIETINTÖ

Pohjois-Makedoniaa koskevasta komission vuoden 2021 kertomuksesta
(2021/2248(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Ilhan Kyuchyuk

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	20
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	21

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Pohjois-Makedoniaa koskevasta komission vuoden 2021 kertomuksesta (2021/2248(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Pohjois-Makedonian tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen¹,
- ottaa huomioon Pohjois-Makedonian 22. maaliskuuta 2004 jättämän Euroopan unionin jäsenyyshakemuksen,
- ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukiväliseen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529²,
- ottaa huomioon 19. ja 20. kesäkuuta 2003 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät ja Länsi-Balkania koskevan Thessalonikin toimintasuunnitelman,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätöksen EU:n ehdokasvaltion aseman myöntämisestä Pohjois-Makedonialle,
- ottaa huomioon 28. kesäkuuta 2018 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon 17.–18. lokakuuta 2019 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon 1. elokuuta 2017 allekirjoitetun ja tammikuussa 2018 ratifioidun Bulgarian ja Pohjois-Makedonian välisen sopimuksen ystävyydestä, hyvästä naapurisuudesta ja yhteistyöstä,
- ottaa huomioon myös Prespan sopimuksena tunnetun 17. kesäkuuta 2018 tehdyn lopullisen sopimuksen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa 817 (1993) ja 845 (1993) kuvailtujen erimielisyyksien ratkaisemisesta, vuonna 1995 tehdyn väliaikaisen sopimuksen päättämisestä ja Kreikan ja Pohjois-Makedonian välisen strategisen kumppanuuden perustamisesta,
- ottaa huomioon 5. kesäkuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät yhteistyön tiivistämisestä Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa muuttoliikkeen ja turvallisuuden alalla,
- ottaa huomioon laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista 18. kesäkuuta 2019, 25. maaliskuuta 2020 ja 14. joulukuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät,

¹ EUVL L 84, 20.3.2004, s. 13.

² EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1.

- ottaa huomioon 5. helmikuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Liittymisprosessin tehostaminen – Uskottavat jäsenyysnäkömät Länsi-Balkanin maille” (COM(2020)0057),
- ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2020 annetun komission tiedonannon Länsi-Balkanin tukemisesta covid-19:n torjunnassa ja pandemian jälkeisessä elpymisessä (COM(2020)0315),
- ottaa huomioon 24. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma vuosiksi 2020–2025” (COM(2020)0608),
- ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma” (COM(2020)0641),
- ottaa huomioon 14. huhtikuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva EU:n strategia vuosiksi 2021–2025” (COM(2021)0170),
- ottaa huomioon 19. lokakuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2021 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2021)0644) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan Pohjois-Makedoniaa koskevasta vuoden 2021 kertomuksesta (SWD(2021)0294),
- ottaa huomioon rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista sekä terrorismin rahoitusta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen,
- ottaa huomioon Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODHIR) vaalitarkkailuvaltuuskunnan 2. lokakuuta 2020 antaman loppuraportin Pohjois-Makedoniassa 15. heinäkuuta 2020 pidetyistä ennenaikaisista parlamenttivaaleista sekä sen 25. maaliskuuta 2022 antaman loppuraportin maassa 17. ja 31. lokakuuta 2021 pidetyistä paikallisvaaleista,
- ottaa huomioon Venetsian komission 18. lokakuuta 2021 antaman lausunnon poikkeustilaa koskevasta lakiehdotuksesta sekä sen aiemmat lausunnot,
- ottaa huomioon vuonna 2018, 2020 ja 2021 Sofiassa, Zagrebissa ja Brdo pri Kranjussa pidetyt EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokoukset ja niiden julkilausumat,
- ottaa huomioon 10. marraskuuta 2020 Sofiassa pidetyn huippukokouksen sekä yhteisistä alueellisista markkinoista annetun julkilausuman ja Länsi-Balkanin vihreästä toimintaohjelmasta annetun julkilausuman,
- ottaa huomioon 17. toukokuuta 2018 pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin maiden huippukokouksessa annetun Sofian julistuksen ja siihen liitetyn Sofian prioriteettiagendan,
- ottaa huomioon 5. heinäkuuta 2021 pidetyn Berliinin prosessin kahdeksannen huippukokouksen,

- ottaa huomioon kahdeksannen Länsi-Balkanin kansalaisyhteiskuntafoorumin päätteen 1. lokakuuta 2021 annetun julkilausuman,
 - ottaa huomioon 10. tammikuuta 2022 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 01/2022 ”EU:n tuki oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi Länsi-Balkanilla: perustavanlaatuiset ongelmat istuvat edistämisyrittämisistä huolimatta sitkeässä”,
 - ottaa huomioon 24. lokakuuta 2019 antamansa päätöslauselman liittymisneuvottelujen aloittamisesta Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa³,
 - ottaa huomioon 19. kesäkuuta 2020 antamansa suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle Länsi-Balkanista vuoden 2020 huippukokouksen jälkeen⁴,
 - ottaa huomioon 25. marraskuuta 2020 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Tiedotusvälineiden vapauden vahvistaminen: toimittajien suojeleminen Euroopassa, vihapuhe, disinformaatio ja alustojen rooli”⁵,
 - ottaa huomioon 15. joulukuuta 2021 antamansa päätöslauselman yhteistyöstä järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi Länsi-Balkanilla⁶,
 - ottaa huomioon 9. maaliskuuta 2022 antamansa päätöslauselman ulkomaisesta sekaantumisesta kaikkiin Euroopan unionin demokraattisiin prosesseihin ja siihen sisältyvästä disinformaatiosta⁷,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Pohjois-Makedoniasta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksensä 54 artiklan,
 - ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0133/2022),
- A. ottaa huomioon, että yhdentyminen EU:hun edustaa Pohjois-Makedonian kansalaisten toiveita demokratiasta ja vauraudesta ja on voimakas vauhdittaja uudistuksille, joilla parannetaan elämänlaatua ja valtion instituutioiden toimintaa ja edistetään talouskasvua ja alueellista yhteistyötä; ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonian mahdollisuus tulla unionin jäseneksi ansioidensa perusteella on unionin omien poliittisten, turvallisuuteen liittyvien ja taloudellisten etujen mukaista;
- B. toteaa, että Pohjois-Makedonia on luotettava kumppani, joka on johdonmukaisesti edistynyt EU-jäsenyyden tiellä ja on täyttänyt liittymisneuvottelujen aloittamisedellytykset ja täyttää ne yhä, ja yhdenmukaistanut politiikkansa täysin EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaiseksi, mukaan lukien Venäjää vastaan asetetut pakotteet;

³ EUVL C 202, 28.5.2021, s. 86.

⁴ EUVL C 362, 8.9.2021, s. 129.

⁵ EUVL C 425, 20.10.2021, s. 28.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0506.

⁷ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0064.

- C. katsoo, että unionin on tarjottava EU-jäsenyyteen pyrkiville maille selkeä etenemispolku;
- D. toteaa, että Pohjois-Makedonia on ollut ehdokasvaltio vuodesta 2005; ottaa huomioon, että komissio on vuodesta 2009 jatkuvasti suosittanut liittymisneuvottelujen aloittamista, ja maa on edistynyt johdonmukaisesti ja osoittanut sitoutuneisuutensa tiellä kohti EU-jäsenyyttä, minkä seurauksena neuvosto päätti 26. maaliskuuta 2020 aloittaa liittymisneuvottelut;
- E ottaa huomioon, että Prespan sopimus ja sopimus ystävyydestä, hyvistä naapuruussuhteista ja yhteistyöstä ovat merkittäviä sopimuksia, jotka ovat vakauden ja sovinnon malli kaikkialla Länsi-Balkanin alueella ja ovat parantaneet hyvien naapuruussuhteiden ja alueellisen yhteistyön henkeä;
- F. katsoo, että Pohjois-Makedonia on jatkanut vakaasti ja määrätietoisesti EU:n uudistusten edistämistä keskittyen perusasioihin, että sen olisi jatkettava uudistusten vauhdittamista ja, että se on onnistunut parhaiten demokratiaan siirtymisessä koko Länsi-Balkanin alueella;
- G. katsoo, että liittymisprosessin väärinkäyttö kulttuuristen ja historiallisten kiistojen ratkaisemiseen muodostaa vaarallisen ennakkotapauksen tuleville liittymisprosesseille ja vaarantaa unionin uskottavuuden, vaikutuksen ja muutosvoiman;
- H. ottaa huomioon, että Naton jäsenyys on selkeä askel kohti vakautta, yhteentoimivuutta ja puolustuksen integroimista euroatlanttiseen yhteisöön;
- I. ottaa huomioon, että EU on edelleen täysin sitoutunut tukemaan Pohjois-Makedonian strategista tavoitetta, joka on yhdentymisen EU:hun, oikeusvaltioperiaatteen ja hyvien naapuruussuhteiden pohjalta, ja että se on edelleen Pohjois-Makedonian ylivoimaisesti suurin kauppa- ja investointikumppani ja suurin rahoitustuen antaja, erityisesti IPA III -välineen, Länsi-Balkanin talous- ja investointiohjelman ja makrotaloudellisen rahoitusavun kautta, mukaan lukien merkittävä tuki covid-19-pandemian torjumiseksi;
- J. ottaa huomioon, että yhdentymisen EU:hun on tehokas ulkopoliittinen väline, joka edistää rauhaa ja EU:n perusarvojen, kuten demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja sananvapauden, leviämistä;
- K. ottaa huomioon, että suoran ja välillisen ulkomaisen sekaantumisen ja disinformaation avulla pyritään kylvämään eripuraa, lietsomaan väkivaltaa ja etnisten ryhmien välisiä jännitteitä ja horjuttamaan koko alueen vakautta;
1. toistaa selkeän tukensa Pohjois-Makedonian sitoutumiselle demokratiaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen, jota vahvistaa sen strateginen Eurooppa-myönteinen linjaus ja horjumaton sitoutuminen eurooppalaisiin arvoihin, EU:hun liittyviin uudistuksiin ja yhdentymisprosessiin EU:n kanssa ja hyviin naapuruussuhteisiin ja alueelliseen yhteistyöhön;
 2. pitää valitettavana, että neuvosto ei ole aloittanut virallisesti viivästyneitä liittymisneuvotteluita Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa; korostaa täyttää solidaarisuuttaan ja myötätuntoaan näiden maiden kansalaisille ja katsoo, että tämä

epäonnistuminen, joka horjuttaa kansalaisten asenteita EU:ta kohtaan ja muodostaa vakavan vaaran koko laajentumispolitiikalle, vahingoittaa EU:n mainetta luotettavana kumppanina ja vakavasti otettavana geopoliittisena toimijana;

3. vahvistaa Pohjois-Makedonian ja koko Länsi-Balkanin alueen geostrategisen merkityksen ja niiden tulevaisuuden osana EU:ta; muistuttaa jäsenvaltioita siitä, että laajentumispolitiikan on perustuttava objektiivisiin kriteereihin; toteaa, että unionin laajentumispolitiikka on ollut sen ulkopoliittikan vaikuttavin väline ja että Länsi-Balkanin täysimääräinen yhdentymisen on EU:n poliittisen, turvallisuuteen liittyvän ja taloudellisen edun mukaista geostrategisena investointina vakaaseen ja menestyvään unioniin; korostaa, että liittymisneuvottelujen virallinen käynnistäminen on investointi EU:n uskottavuuteen sekä alueen vakauteen, vaurauteen ja meneillään oleviin sovitteluprosesseihin;
4. kehottaa EU:ta ryhtymään Länsi-Balkanin yhdentymisessä konkreettisiin toimiin laajemmassa strategisessa ja turvallisuustilanteessa, johon liittyvät Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen turvallisuusvaikutukset, Venäjän mahdollinen vaikuttaminen alueella ja vihamieliset toimet, joilla pyritään heikentämään Länsi-Balkanin maiden poliittista vakautta ja yhdentymistä EU:hun; muistuttaa, että liittymisneuvottelut ovat muutosluonteisia ja että niitä käydään tarkistetun laajentumismenetelmän mukaisesti;
5. muistuttaa, että EU perustettiin ylittämään alueelliset kiistat ja vaikea menneisyys, jotta voidaan työskennellä paremman, rauhanomaisen ja vauraan tulevaisuuden puolesta; kehottaa Bulgariaa ja Pohjois-Makedoniaa tekemään pikaisesti sopimuksen, jolla ratkaistaan kahdenväliset kysymykset, jotta voidaan estää uudet viivästykset ja esteet liittymisen edistymiselle;
6. kehottaa neuvostoa osoittamaan täyttä poliittista sitoutumista laajentumiseen ja vauhdittamaan EU:hun yhdentymisen tahtia ja vahvistaa sen uskottavuutta aloittamalla virallisesti liittymisneuvottelut Albanian ja Pohjois-Makedonian kanssa, erityisesti geostrategisessä tilanteessa, joka liittyy suhteisiin Venäjään ja sen Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen, koska Albania ja Pohjois-Makedonia ovat täyttäneet tarvittavat edellytykset ja saavuttaneet kestäviä tuloksia, mukaan lukien kaikilla perusasioiden aloilla;
7. antaa Pohjois-Makedonialle tunnustusta sen vakaasta edistymisestä kohti EU-jäsenyyttä, sen sitoutumisesta Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpanoon monikulttuurisuuden ja etnisten ryhmien välisen sovun varmistamiseksi sekä sen jatkuvista myönteisistä ja johdonmukaisista toimista jäljellä olevien kahdenvälisten kysymysten ratkaisemiseksi; pitää myönteisenä strategista lähestymistapaa EU:hun liittyviin uudistuksiin, myös Eurooppa kotona -ohjelman ja yhteisön säännösten hyväksymistä koskevan kansallisen suunnitelman mukaisesti;
8. korostaa, että EU:hun liittymisen tahdin pitäisi määräytyä demokraattisten instituutioiden moitteettoman, oikeusvaltioperiaatteen, hyvään hallintoon ja perusoikeuksien kunnioittamiseen perustuvan toiminnan edistymisen mukaan; onnittelee Pohjois-Makedoniaa sen jatkuvista toimista oikeusvaltioperiaatteen ja oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamiseksi, vähemmistöjen oikeuksien parantamiseksi, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, julkishallinnon

uudistamiseksi ja tiedotusvälineiden vapauden lujittamiseksi; kannustaa maata jatkamaan ja tehostamaan näitä toimia;

Demokraattisten instituutioiden toiminta

9. pitää myönteisenä, että Pohjois-Makedonia näyttää edelleen onnistuneen parhaiten demokratiaan siirtymisessä Länsi-Balkanin alueella, sillä avoimuus, poliittinen vuoropuhelu ja vaalien kilpailullisuus ovat parantuneet huomattavasti;
10. pitää myönteisinä kaikkia pyrkimyksiä vähentää polarisoitumista ja tehostaa rakentavaa poliittista vuoropuhelua ja kehottaa poliittisia puolueita toimimaan rakentavammin tässä suhteessa, mikä auttaa vahvistamaan demokraattisia instituutioita parantamalla edelleen niiden hallintoa, lahjomattomuutta ja vastuuvollisuutta;
11. pitää tarpeellisena ylläpitää hallituksen ja opposition välistä rakentavaa sitoutumista EU:hun liittyviin uudistuksiin, joista puolueiden on oltava laajasti yksimielisiä, kehittämällä edelleen Pohjois-Makedonian parlamentin (Sobranie) lainsäädäntö-, valvonta- ja budjettivalmiuksia; pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian jatkuvaa puoluerajat ylittävää poliittista sitoutumista Jean Monnet -vuoropuheluun, poliittisten johtajien valmiuksien vahvistamiseen todellisen puolueiden välisen vuoropuhelun kehittämiseksi ja demokraattisen parlamentaarisen kulttuurin ja luottamuksen rakentamisessa tarvittavan yhteisymmärryksen luomiseksi; kehottaa lainsäätäjiä panemaan pikaisesti täytäntöön Jean Monnet -vuoropuhelun yhteydessä antamansa sitoumuksen tarkistaa työjärjestyksensä ja tehostamaan vuoropuhelua Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien kanssa;
12. pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian parlamentin lisääntyneitä avoimuutta ja vastuuvollisuutta ja kehottaa sitä parantamaan lainsäädännön laatua, muun muassa toteuttamalla asianmukaisia kuulemisia ja vaikutustenarviointeja keskeisestä lainsäädännöstä, ja pitämään nopeutettujen menettelyjen käytön tiukasti minimissä ja vähentämään polarisaatiota parlamentissa; pitää myönteisenä puoluerajat ylittävää tukeaa syrjinnän ehkäisemistä ja siltä suojelua, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan lainsäädännön hyväksymiselle sekä lapsen oikeuksista annetun lain muutosten hyväksymiselle;
13. korostaa, että vaaliuudistukset on saatettava päätökseen oikea-aikaisesti, avoimesti ja osallistavasti Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) ja Venetsian komission suositusten mukaisesti; pitää myönteisenä 17. ja 31. lokakuuta 2021 pidettyjen paikallisvaalien sujuvaa ja kilpailtua toimittamista vapaalla ja oikeudenmukaisella tavalla;
14. kehottaa Pohjois-Makedonian puolueita lisäämään puoluerahoitusta koskevaa avoimuutta ja puolueiden sisäistä kilpailullista demokratiaa ja lahjomattomuutta;
15. kehottaa jatkamaan uudistamista kohti ansioihin perustuvaa vastuuvollista julkishallintoa siten, että ammatillista riippumattomuutta ja vastuunjakoa parannetaan, virtaviivaistamaan institutionaalista kehystä, EU:hun yhdentymistä ja siihen liittyviä uudistuksia koskevaa yksiköiden sisäistä koordinoitua ja yksinkertaistamaan hallinnollisia menettelyjä ja parantamaan paikallishallintoa; panee merkille toimet, joita

on toteutettu palvelujen tehokkuuden ja laadun parantamiseksi ja korruption poistamiseksi digitalisaation avulla;

16. suhtautuu myönteisesti siihen, että vuoden 2021 väestölaskenta on asiaankuuluvien YK:n normien ja EU:n tilastolainsäädännön mukainen, minkä pitäisi johtaa parempaan näyttöön perustuvaan päätöksentekoon; pitää myönteisenä sen tulosten julkaisemista ja odottaa niiden täytäntöönpanoa poliittisessa päätöksenteossa;
17. kehottaa toteuttamaan lisätoimia, joilla varmistetaan julkisten laitosten systeeminen vastuu toteuttamalla mielekäs julkisten sidosryhmien kuuleminen, ja pitää myönteisenä alalla tähän mennessä saavutettua edistystä;
18. kehottaa Pohjois-Makedonian hallitusta varmistamaan riippumattomien elinten ja virastojen, kuten oikeusasiamiehen, riittävän rahoituksen ja niiden päätösten ja suositusten johdonmukaisen täytäntöönpanon;
19. suhtautuu myönteisesti syrjinnän ehkäisemistä ja torjumista käsittelevän valiokunnan perustamiseen ja sen työhön; kehottaa hallitusta osoittamaan tarvittavat resurssit, jotta siitä voi tulla täysin toimiva;

Tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta

20. muistuttaa, että verkkomediaa ja muita tiedotusvälineitä koskevaa oikeudellista kehystä on edelleen yhdenmukaistettava osallistavalla ja avoimella tavalla EU:n säännösten ja EU:n normien mukaiseksi yhteistyössä ammattialajärjestöjen, kansalaisyhteiskunnan ja asiantuntijoiden kanssa, jotta voidaan vahvistaa niiden riippumattomuutta poliittisesta, yksityisestä ja muusta ulkopuolisesta vaikuttamisesta ja varmistaa omistajuuden, rahoituksen kestävyuden ja itsesääntelyn avoimuus; kehottaa Pohjois-Makedonian hallitusta osoittamaan riittävät resurssit julkisen yleisradioyhtiön ammattimaisuuden ja riippumattomuuden varmistamiseksi;
21. kehottaa jälleen parantamaan sääntöjä, jotka koskevat valtion myöntämää rahoitusta ja puolueiden mainontaa tiedotusvälineissä, jotta varmistetaan julkisen rahoituksen kilpailullinen ja tasapuolinen jakautuminen ja turvataan oikeudenmukainen kilpailu ja toimituksellinen riippumattomuus;
22. kannustaa toteuttamaan nopeita toimia, joilla lisätään yleisradioyhtiöiden ja tiedotusvälineiden sääntelyviranomaisten toimituksellista ja taloudellista riippumattomuutta, puolueettomuutta ja ammattimaisuutta, ja pitää myönteisenä näiden kahden tahon meneillään olevaa nykyaikaistamista;
23. kehottaa panemaan täytäntöön toimenpiteitä, joilla parannetaan media-alan ammattilaisten turvallisuutta ja torjutaan yrityksiä pelotella heitä; korostaa, että on tärkeää toteuttaa nollatoleranssi toimittajiin kohdistuvan pelottelun, uhkailun ja väkivallan osalta; huomauttaa, että on tutkittava tällaiset teot ja nostettava niistä syytteitä ja että toimittajien työ- ja elinoloja on parannettava, jotta varmistetaan laadukas journalismi;
24. muistuttaa tarpeesta lisätä riippumatonta tutkivaa journalismia, puolueetonta faktantarkistusta ja medialukutaitoa keinoina torjua vihapuhetta, disinformaatiota ja

ulkomaisia vaikuttamispyrkimyksiä, jotka ovat vahvistuneet covid-19-hätätilanteen ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan aikana; korostaa institutionaalisen yhteistyön merkitystä tehokkaan kehyksen luomisessa manipuloivan disinformaation torjumiseksi; kehottaa tehostamaan toimia tiedotusvälineiden moniarvoisuuden ja riippumattomuuden varmistamiseksi sekä sellaisen mediaympäristön edistämiseksi, joka on vapaa ulkoisesta vaikuttamisesta ja joka edistää ammattimaista mediakäyttäjyymistä Pohjois-Makedoniassa; ilmaisee tukensa tiedotusvälineiden ja kulttuurisen moniarvoisuuden edistämiseksi kulttuuritietoisuuden ja -vaihdon edistämiseksi ja keskinäisen yhteisymmärryksen parantamiseksi;

25. antaa tunnustusta hallituksen ponnisteluille parantaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja kehottaa luomaan kehyksen, jolla varmistetaan kansalaisyhteiskunnan järjestöjen rahoituspohjan kestävyys, myös niiden, jotka puolustavat eri etnisten yhteisöjen oikeuksia; muistuttaa, että tarvitaan lisätoimia, jotta varmistetaan oikea-aikaisempi, merkityksellisempi ja avoimempi kuulemisprosessi kansalaisyhteiskunnan kanssa tässä yhteydessä; panee tyytyväisenä merkille myönteiset esimerkit kansalaisyhteiskunnan ja instituutioiden välisestä synergiasta, kuten hlbt+i-henkilöiden oikeuksia käsittelevän puolueiden välisen parlamentaarisen ryhmän perustaminen;

Perusoikeudet

26. panee merkille edistyksen naisten oikeuksien toteutumisessa ja sukupuolinäkökohtien huomioimisessa toimintapolitiikassa; pitää myönteisenä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä koskevan lain hyväksymistä ja kannustaa maata tehostamaan Istanbulin yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanoa koskevan kansallisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa; kehottaa Pohjois-Makedoniaa jatkamaan kaikkia sukupuolten tasa-arvoon ja naisten oikeuksiin tähtääviä toimia muun muassa asettamalla etusijalle sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen ja yhteistyön lisäämisen kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti naisjärjestöjen kanssa;
27. kehottaa Pohjois-Makedoniaa toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan naisten riittävä edustus kaikissa päätöksentekotehtävissä, ja puuttumaan edelleen naisten työelämäoikeuksien täytäntöönpanon puutteeseen, sukupuolistereotyyppioihin, sukupuolten väliseen epätasapainoon ja sukupuolten välisiin palkkaeroihin työvoimassa; viittaa merkittäviin sukupuolieroihin osallistumisessa ja työn laadussa, seksuaalista häirintää työpaikalla koskevien toimien riittämättömyyteen, äitiyslomaan liittyvien säännösten syrjivyyteen sekä lastenhoidon ja esikoulukapasiteetin puutteeseen; panee merkille muutokset lapsen oikeuksista annettuun lakiin ja laitoshoidosta luopumisen päätökseen saattamisen;
28. kannustaa ponnistelemaan jatkuvasti luottamuksen lujittamiseksi edelleen yhteisöjen keskuudessa ja monietnisen yhteiskunnan ja demokratian toimivuuteen ja muistuttaa samalla, että on tärkeää vaalia kaikkien yhteisöjen oikeuksia ja puuttua tehokkaasti kaikkiin syrjintätapauksiin; kannustaa hallitusta varmistamaan kaikkien etnisten yhteisöjen oikeuksien yhtäläisen perustuslaillisen suojelun tarvittaessa lainsäädäntömuutoksilla sekä suojelemaan ja edistämään niiden kulttuuriperintöä, kieliä ja perinteitä koulutuksen ja tiedotusvälineiden yhtäläisen, osallistavan ja syrjimättömän saatavuuden avulla;

29. kehottaa viranomaisia kehittämään uuden strategian romaniyhteisön ongelmien ratkaisemiseksi ja korvaamaan edellisen, vuonna 2020 päättyneen strategian sekä harkitsemaan uudelleen päätöstä vähentää romanien osallistamiseen tarkoitettuja määrärahoja, joita olisi itse asiassa lisättävä;
30. pitää myönteisenä vuonna 2021 pidetyn toisen Skopjen Pride-kulkueen onnistumista; kehottaa Pohjois-Makedonian parlamenttia hyväksymään kiireellisesti hlbt+-henkilöitä koskevan kansallisen toimintasuunnitelman ja varmistamaan riittävien määrärahojen myöntämisen sen täytäntöönpanoa varten; kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita muuttamaan väestörekisteriä koskevaa lakia ja varmistamaan nopean ja esteettömän oikeudellisen sukupuolen tunnustamisen itsemääräämisoikeuden perusteella;
31. kehottaa parantamaan edelleen vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien toteutumista, mukaan lukien itsemäärittelyoikeus ja osallistava kulttuurienvälinen koulutus; korostaa, että on tärkeää päivittää ja hyväksyä koulutusta koskevia lakeja, joilla poistetaan syrjivä ja leimaava sisältö ja jotka on yhdenmukaistettu syrjinnän ehkäisemistä ja siltä suojelua koskevan lain kanssa;
32. korostaa, että on saatava aikaan lisää edistystä vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi; suhtautuu myönteisesti oikeusasiamiehen toimiston yhteyteen perustettuun mekanismiin vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanon seuraamiseksi; korostaa tarvetta torjua vammaisiin kohdistuvaa sekä suoraa että välillistä syrjintää, joka johtuu infrastruktuuriin liittyvistä esteistä, tiedon ja palvelujen puutteesta, syrjivistä asenteista ja sosiaalisesta syrjäytymisestä; kehottaa viranomaisia saattamaan laitoshoidosta luopumisen viipymättä päätökseen; korostaa, että tarvitaan riittävät resurssit ja infrastruktuuri tarvittavan sosiaalisen suojelun ylläpitämiseksi ja ihmisarvoisten elinolojen varmistamiseksi vammaisille henkilöille Pohjois-Makedoniassa;
33. kehottaa asianomaisia elimiä ehkäisemään aktiivisesti vihapuhetta, viharikoksia ja pelottelua ja ryhtymään jokaisessa tapauksessa järjestelmällisesti syytetoimiin, tutkimaan perusteellisesti niihin liittyvät hyökkäykset ja huolehtimaan niiden kohteiden, kuten toimittajien, vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, turvallisuudesta; kehottaa jälleen asianomaisia viranomaisia parantamaan institutionaalisia valmiuksia, jotta voidaan ehkäistä ja torjua vihapuhetta, viharikoksia ja kaikenlaista syrjintää kansainvälisten normien mukaisesti;
34. kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita lopettamaan ja tuomitsemaan riippumattomiin kansalaisjärjestöihin kohdistuvan vihapuheen, mustamaalauskampanjat ja häirinnän, ja kehottaa toimivaltaisia viranomaisia toteuttamaan nollatoleranssin toimittajiin ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvan pelottelun, uhkailun ja väkivallan osalta ja varmistamaan, että rikoksentekijät saatetaan oikeuden eteen;
35. on huolestunut hlbt+-henkilöihin ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvan väärän tiedon ja syrjivän puheen jyrkästä lisääntymisestä tiedotusvälineissä ja politiikassa; tuomitsee hlbt+-henkilöihin ja oikeuksien puolustajiin kohdistuvan ahdistelun, vihapuheen, viharikokset ja tappouhkaukset ja kehottaa tutkimaan tehokkaasti nämä tapaukset ja toimeenpanemaan seuraamuksia niiden johdosta;

36. muistuttaa, että on tehostettava poliisin riippumatonta valvontaa, ehkäistävä poliisin rankaisemattomuus marginalisoituneita yhteisöjä, kuten romaneja, kohtaan ja varmistettava vastuuvollisuus sekä parannettava pidätettyjen kohtelua ja vankilaoloja panemalla asiaa koskevat suositukset täysimääräisesti täytäntöön;
37. suhtautuu myönteisesti Bulgarian ja Pohjois-Makedonian viranomaisten jatkuviin pyrkimykseen rakentaa kunnioittava suhde, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen, lähentymiseen ja ihmisten välisten yhteyksien tiivistämiseen; tuomitsee jyrkästi provosoivan kielenkäytön ja kehottaa tehostamaan keskinäisiä toimia kaikenlaisen kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvan vihapuheen ja viharikosten ehkäisemiseksi ja niistä syytteen asettamiseksi;
38. pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian jäsenyyttä holokaustin muistoa kunnioittavassa kansainvälisessä liitossa;
39. muistuttaa tarpeesta avata Jugoslavian salaisen palvelun (UDBA) ja Jugoslavian kansanarmeijan salaisen palvelun KOSin arkistot, jotta voidaan puuttua kommunismin ajan rikoksiin ja rikollisjärjestöihin alueella ja tutkia niitä perusteellisesti; katsoo, että totalitaaristen rikosten avoin käsittely, johon kuuluu näiden arkistojen avaaminen, on askel kohti demokratiakehitystä, vastuuvollisuutta ja vahvoja instituutioita;
40. kehottaa EU:ta lisäämään alueella antamaansa tukea humanitaariselle avulle ja rajavalvonnalle, jotka tulisi toteuttaa perusoikeuksia täysin kunnioittaen; antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian pyrkimyksille ottaa vastaan pakolaisia ja maan jatkuvasta rakentavasta roolista laittoman muuttoliikkeen hallinnassa; kehottaa jälleen maata parantamaan turvapaikan saatavuutta ja vastaanotto-olosuhteita ja ottamaan käyttöön asianmukaisen muuttoliikkeen hallinta- ja rekisteröintijärjestelmän; muistuttaa tarpeesta omaksua järjestelmällinen lähestymistapa ihmisten salakuljetuksen torjumiseen ja laittomaan muuttoliikkeeseen puuttumiseen; pitää tässä yhteydessä myönteisenä kansainvälistä yhteistyötä ja toteaa, että Euroopan raja- ja merivartiostion (Frontex) kanssa tehtyä asemaa koskevaa sopimusta ei ole vielä allekirjoitettu avoimena olevien kahdenvälisen kysymysten vuoksi;

Oikeusvaltioperiaate

41. panee merkille saavutetun edistyksen, mutta korostaa samalla, että oikeusvaltioon liittyviä uudistuksia on jatkettava tinkimättä sellaisen demokraattisen muutoksen tukirankana, jolla varmistetaan oikeusvarmuus, avoimuus, oikeussuojan saatavuus ja syrjimättömyys;
42. kehottaa komissiota panemaan täytäntöön Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 01/2022 suositukset ja varmistamaan näin rahoitustuen tehokkaan vaikutuksen oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen Länsi-Balkanilla, myös Pohjois-Makedoniassa;
43. pitää myönteisinä lisätoimia korruptioon ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkintaa, niihin liittyvää syytteenpanoa ja tuomioita koskevien tulosten vakiinnuttamiseksi, myös korkeaan tasoon liittyvissä tapauksissa, sekä riippumattomien valvontaelinten ja oikeusjärjestelmien vahvistamiseksi;

44. muistuttaa, että rikoslain päivitysten olisi katettava muun muassa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, talousrikoksia, rahanpesua, korruptiota, varojen takavarikointia ja disinformaation levittämistä koskevat säännökset sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan tehostaminen, mukaan lukien laittomat hakkuut;
45. korostaa tarvetta edistää edelleen oikeuslaitoksen uudistusta, ja siten vahvistaa sen institutionaalista riippumattomuutta, rahoitusta, laatua, koordinoitua ja avoimuutta ja sen itsehallintoelinten toimintaa; kehottaa poliittisia voimia sopimaan nopeasti perustuslakituomioistuimen tuomareiden nimittämisestä sen kunnollisen toiminnan varmistamiseksi;
46. pitää myönteisenä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa saavutettua huomattavaa edistystä ja tukee asiassa toteutettuja toimia korruption vastaisen ”Action 21” -suunnitelman mukaisesti, mukaan lukien valtion korruptiontorjuntakomission ja järjestäytyneen rikollisuutta ja korruptiota käsittelevän syyttäjänviraston ennakoivien tutkintojen kautta, joissa asetetaan etusijalle tuomiot ja rikollisten varojen menetetyksi tuomitseminen korkean tason tapauksissa; kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan rajat ylittävää rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä Länsi-Balkanin maiden kanssa kunnioittaen samalla täysimääräisesti EU:n tietosuojaa koskevaa säännöstöä;
47. kehottaa saattamaan päätökseen turvallisuus- ja tiedustelualan uudistustoimenpiteet ja varmistamaan alan riippumattomuuden ja mielekkään parlamentaarisen valvonnan; kehottaa ajantasaistamaan väärinkäytösten paljastajien suojelumekanismeja, parantamaan yhdenmukaistamista väärinkäytösten paljastajia koskevan EU:n direktiivin⁸ ja väärinkäytösten paljastajia koskevan Euroopan neuvoston suosituksen kanssa ja niiden täytäntöönpanoa ja varmistamaan äskettäin muutetun edunvalvonnasta annetun lain tehokkaan täytäntöönpanon;
48. pitää tärkeänä jatkaa oikeudellisen vastuuvollisuuden vahvistamista muun muassa kaikissa merkittävässä oikeudenkäynnissä, jotka liittyvät virka-aseman väärinkäyttöön, poliisin rankaisemattomuuteen, korruptioon, Pohjois-Makedonian parlamenttiin vuonna 2017 tehtyihin hyökkäyksiin, laittomaan salakuunteluun ja kiristykseen;
49. korostaa, että korkean tason korruptiotapauksissa on tärkeää jatkaa johdonmukaista ja ennakoivaa tutkintaa, syytteen esittämistä ja lopullisten tuomioiden langettamista;
50. kehottaa jatkamaan päättäväisiä toimia rahanpesun ja talousrikollisuuden torjumiseksi tehostamalla koordinoitua, myös Europolin kanssa, noudattamalla samalla EU:n tietosäännöstöä täysin yhdenmukaisella tavalla; kehottaa vahvistamaan lainvalvontaviranomaisten valmiuksia torjua järjestäytyneen rikollisuutta, terrorismia ja radikalisoitumista; kehottaa viranomaisia hyväksymään ja panemaan täytäntöön tarvittavan lainsäädännön, jolla säännellään varojen takaisinperintätoimintaa ja tehostetaan kansallisen varojen takaisinperintäjärjestelmän tehokkuutta;
51. pitää myönteisenä tähän mennessä saavutettua jatkuvaa edistystä, jonka on määrä johtaa systeemiin parannuksiin ihmiskaupan, huumausaineiden, ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupan sekä kyberrikollisuuden ja -valvonnan, väkivaltarikosten,

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23. lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta, EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17.

ääriliikkeiden ja terroriuhkien torjunnassa; antaa tunnustusta kansainvälisten rikollisverkostojen hajottamista koskeville tutkinnoille ja meneillään olevalle kahdensiväliselle ja kansainväliselle yhteistyölle, myös kansainvälisten ja EU:n oikeus- ja sisäasiainvirastojen, kuten Eurojustin, Europolin ja Frontexin kanssa, jotka ovat tehostaneet toimintaansa ihmiskaupan, huumeiden ja laittomien aseiden sekä radikalisoitumisen vaaran torjumiseksi; panee merkille Pohjois-Makedonian poliittisen, operatiivisen ja logistisen tuen Frontexille ja jäsenvaltioiden raja- ja merivartiopalveluille; kehottaa Pohjois-Makedoniaa vahvistamaan resilienssiään hybridiuhkien, disinformaation ja valeuutisten suhteen; pitää valitettavana maan instituutioihin kohdistettuja verkkohyökkäyksiä;

Sosioekonomiset uudistukset

52. panee merkille covid-19-kriisin vakavat taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset ja ilmaisee tukensa useille toimenpiteille, joita viranomaiset ovat toteuttaneet kansanterveyden suojelemiseksi ja kriisin sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi, mukaan lukien EU:n antaman merkittävän rahoitusavun, lääkinnällisten laitteiden ja rokotteiden hyödyntäminen; pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian odotettua nopeampaa elpymistä vuonna 2021 ja talouskasvun lisääntymistä;
53. suosittaa, että Pohjois-Makedonia jatkaa kasvun vauhdittamista koskevan rahoitussuunnitelman mukaisia toimia liiketoimintaympäristön ja infrastruktuurin parantamiseksi, toimia verovilpin torjumiseksi, koulutuksen nykyaikaistamiseksi, sosiaaliturvan laajentamiseksi ja digitalisaation edistämiseksi, energia- ja liikennemarkkinoiden uudistamiseksi sekä pandemian ja energian ja ruoan hintojen nousun vaikutuksia lieventävien lyhytaikaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi;
54. suhtautuu myönteisesti toimiin, joilla luodaan progressiivisiin verokantoihin perustuva suora henkilökohtainen verotusjärjestelmä; panee merkille paluun kiinteään veromalliin; kannustaa hallitusta nykyaikaistamaan verolainsäädäntöä keskittymällä enemmän progressiiviseen tuloverotukseen, kiinteistöverotukseen ja ympäristötekijöihin, jotta voidaan tuottaa riittävästi arvoa sosiaalisten uudistusten toteuttamiseksi ja eriarvoisuuden torjumiseksi;
55. kannustaa viranomaisia vähentämään köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä parantamalla sosiaali-, koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen yleistä saatavuutta erityisesti huonommassa asemassa olevien väestöryhmien ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osalta;
56. kannustaa Pohjois-Makedoniaa jatkamaan nuorisoon ja koulutukseen liittyvien uudistusten täytäntöönpanoa; kehottaa tarkistamaan toisen asteen koulutusta koskevaa lakia osallistavalla prosessilla, johon osallistuvat asiantuntijat, ammattilaiset ja kansalaisyhteiskunta ja jossa kiinnitetään erityistä huomiota vammaisten opiskelijoiden oikeuksiin;
57. kannustaa Pohjois-Makedoniaa hyödyntämään jatkossakin digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia nykyaikaistaa hallinto-, vaali-, oikeus-, sosiaali-, terveys-, vero- ja talousprosesseja, lisätä avoimuutta ja vastuuvollisuutta sekä torjua korruptiota ja epävirallista taloutta EU:n säännösten mukaisesti; korostaa tarvetta lisätä EU:n tukea oikeusvaltioperiaatteelle, kestäväälle vihreälle kasvulle, biologiselle

monimuotoisuudelle, innovoinnille, kilpailukyvyille, omistusoikeuksille ja aivoviennin ja väestön vähenemisen suunnan kääntämiselle; korostaa tarvetta panostaa entistä enemmän nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen ja osallistamiseen sekä laatimaan toimenpiteitä, joilla vähennetään korkeaa nuorisotyöttömyyttä;

58. pitää myönteisenä nuorisotakuun täytäntöönpanoa Pohjois-Makedoniassa nuorisotyöttömyyden vähentämishjelmana, jossa otetaan erityisesti huomioon nuorten taloudellinen epävarmuus ja työllistymismahdollisuuksien heikkeneminen covid-19-pandemian vuoksi; toistaa, että on tärkeää, että Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelmasta myönnetään varoja lippulaivahankkeisiin, kuten nuorisotakuuseen Pohjois-Makedoniassa;
59. muistuttaa, että IPA III -välineen ja Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelman mukainen EU:n rahoitus, johon se suhtautuu myönteisesti, perustuu tiukkoihin ehtoihin; korostaa, että IPA III -välineen mukaisesti rahoitusta on mukautettava tai se on jopa keskeytettävä, jos perusasioiden, erityisesti oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien, mukaan lukien korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, sekä tiedotusvälineiden vapauden alalla tapahtuu merkittävää taantumista tai jos edistyminen keskeytyy pysyvästi; korostaa, että on EU:n omien turvallisuusetujen mukaista ja EU:n vastuulla taata, ettei EU:n varoilla lisätä korruptiota; kehottaa tässä yhteydessä EU:ta ja Länsi-Balkanin maita tehostamaan rajat ylittävää oikeudellista yhteistyötä ja luomaan puitteet tehokkaalle yhteistyölle Euroopan syyttäjänviraston kanssa erityisesti IPA III -varojen osalta; korostaa tarvetta parantaa EU:n rahoituksen näkyvyyttä ja varmistaa, että kaikki investoinnit ovat Pariisin sopimuksen tavoitteiden ja hiilestä irtautumista koskevien EU:n tavoitteiden mukaisia;
60. pitää myönteisenä talous- ja investointisuunnitelman ja Länsi-Balkanin vihreän toimintaohjelman hyväksymistä ja toteaa, että niiden tavoitteena on edistää alueen pitkän aikavälin talouden elpymistä, tukea vihreää ja digitaalista siirtymää, edistää alueellisia yhteyksiä ja yhdentymistä ja lähentymistä Euroopan unioniin; muistuttaa eurooppalaisen yhteistyön potentiaalista muun muassa vesihuollon, jätevesien ja jätteiden käsittelytekniikan, uusiutuvan energian, maatalous- ja elintarviketeknologian, tieto- ja viestintätekniikan, lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden aloilla; korostaa, että on tärkeää tehostaa koordinoitua kansainvälisten järjestöjen, kuten YK:n ympäristöohjelman kanssa ilmastomuutoksen torjumiseksi ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi;

Ympäristö, energia ja liikenne

61. kehottaa hallitusta tiukentamaan merkittävästi tavoitteitaan ja lisäämään poliittista tahtoa panna täytäntöön viime vuonna annetut vihreää siirtymää koskevat suositukset, erityisesti Länsi-Balkanin vihreän toimintaohjelman yhteydessä, ja hyödyntämään Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelman tarjoamia mahdollisuuksia tältä osin;
62. panee tyytyväisenä merkille Pohjois-Makedonian päivitetyn ilmastositoumuksen, jonka mukaan saavutetaan kasvihuonekaasujen 82 prosentin nettovähennys vuoteen 2030 mennessä, ja kehottaa samalla panemaan täytäntöön Pariisin sopimuksen muun muassa hyväksymällä kattavan ilmastostrategian ja EU:n vuoteen 2030 ulottuvan ilmasto- ja energiapolitiikan kehysten mukaisen lain; muistuttaa, että energiatehokkuutta,

uusiutuvaa energiaa, toimitusvarmuutta ja päästövähennyksiä koskevien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää lisäponnisteluja; kehottaa EU:ta tehostamaan tukeaan, jotta voidaan torjua pyrkimyksiä estää kestävästä hiilestä irtautumista, ja luopumaan asteittain fossiilisista energialähteistä maailmanlaajuisen energiakriisin oloissa; kehottaa viranomaisia yhdenmukaistamaan ympäristöalalla annetun ja ilmastonmuutokseen liittyvän lainsäädännön EU:n säännösten kanssa ja varmistamaan sen täytäntöönpanon;

63. korostaa, että ilmanlaatua on kiireesti parannettava, erityisesti kaupunkialueilla; vaatii viranomaisia tehostamaan toimenpiteitä, jotka koskevat biologista monimuotoisuutta, veden, ilman ja ilmaston suojelua, kierrätystä sekä alueellista jätehuoltoa, muun muassa kattavien vaikutustenarviointien, asianmukaisten julkisten kuulemisten, eri alojen välisen paremman koordinoinnin, taloudellisten resurssien lisäämisen ja ympäristöriskosten huolellisen syytteenpanon avulla;
64. kehottaa viranomaisia parantamaan merkittävästi strategisten ympäristöarviointiensä laatua ja panemaan täytäntöön strategista ympäristöarviointia koskevan direktiivin⁹ ja valvomaan sen noudattamista, jotta voidaan tehokkaasti estää kielteiset ekologiset vaikutukset sekä kitkeä korruptio tällä alalla; kehottaa viranomaisia ottamaan täysimääräisesti huomioon ympäristöjärjestöjen ja riippumattomien asiantuntijoiden suosituksen kaupungistumista koskevaan lakiin ehdotetuista muutoksista;
65. kannustaa komissiota tarjoamaan täyden tuen Pohjois-Makedonialle sellaisen toimintasuunnitelman laatimisessa ja täytäntöönpanossa, jonka tarkoituksena on vähentää riippuvuutta Venäjältä tuoduista energialähteistä, jotta voidaan parantaa kestävyttä ja energiavarmuutta sekä antaa maalle mahdollisuudet noudattaa ilmastoneutraaliutta koskevia EU:n pyrkimyksiä; antaa tunnustusta sille, että maa on yhdenmukaistanut politiikkaansa EU:n kolmannen energiapaketin kanssa, ja kehottaa saattamaan päätökseen kaasunsiirron eriyttämisen ja panemaan täytäntöön energiatehokkuutta koskevan lainsäädännön;
66. kehottaa maata tehostamaan toimia liikenne- ja energiainfrastruktuurin kuten myös alueellisten yhteyksien parantamiseksi; muistuttaa, että on tärkeää saattaa nopeasti päätökseen suuret alueelliset infrastruktuurihankkeet noudattaen samalla asianmukaisia menettelyjä vaadittujen perusteellisten vaikutustenarviointien tekemiseksi, mukaan lukien rautatie- ja valtatiekäytävät VIII ja X, kaasuyhdysjohdot Bulgariaan, Kosovoon ja Serbiaan sekä sähköyhdysjohdot Albaniaan;
67. suhtautuu myönteisesti Skopjen ja Sofian välisen lentoyhteyden avaamiseen ja kannustaa parantamaan muita liikenneyhteyksiä ja avaamaan uusia rajatarkastusasemia naapurimaiden kanssa;
68. suhtautuu myönteisesti verkkovierailumaksujen poistamiseen Pohjois-Makedonian ja viiden muun Länsi-Balkanin valtion väliltä 1. heinäkuuta 2021 alkaen; kehottaa tältä osin laatimaan nopeutetun etenemissuunnitelman verkkovierailumaksujen vähentämiseksi ja poistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa;

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27. kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30–37).

Alueellinen yhteistyö ja ulkopolitiikka

69. kehottaa EU:ta arvioimaan kriittisesti historiallisesti merkittäviä turvallisuusvaikutuksia Euroopan mantereeseen ja Länsi-Balkanin vakauteen ja yhtenäisyyteen Venäjän hyökättyä Ukrainaan; kehottaa jäsenvaltioita osoittamaan Euroopan yhtenäisyyden aloittamalla virallisesti liittymisneuvottelut Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa, ottaen huomioon sekä geopoliittiset vaikutukset että virallisten kriteerien täyttymisen, investoimalla luottamukseen, vakauteen, vaurauteen ja käynnissä olevaan sovintoprosessiin alueella;
70. pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian sitoutumista solidaarisuuteen, monenvälisyyteen ja hyviin naapuruussuhteisiin; ilmaisee tukensa EU:hun yhdentymiselle ja jatkuville toimille, joilla edistetään ihmisten välisiä yhteyksiä Kaakkois-Euroopassa ja osallistuvaa alueellista yhdentymistä, jolla koko alue tuodaan lähemmäksi EU:ta kehittämällä Länsi-Balkanin yhteisiä alueellisia markkinoita; ilmaisee tukensa osallistaville taloudellisen yhteistyön alueellisille järjestelmille, joilla luodaan tasavertainen yhteistyö kaikkien kuuden maan kesken, vahvistetaan yhdenmukaistamista EU:n normien ja EU:n säännösten kanssa ja edistetään EU:n yhdentymisprosesseja;
71. odottaa Pohjois-Makedonian Etyjin puheenjohtajuutta vuonna 2023 osoituksena sen kansainvälisestä vastuusta ja luotettavuudesta Naton jäsenenä ja tulevana EU:n jäsenenä, ja keinona edistää Etyjin peruseriaatteita turvallisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian alalla; antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian esimerkillisen nopealle yhdentymiselle Naton rakenteisiin ja korostaa sen strategisia turvallisuusvalintoja, jotka edistävät ja tuottavat vakautta Länsi-Balkanilla;
72. pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian jatkuvaa sitoutumista euroatlanttiseen turvallisuuskehikseen; antaa maalle tunnustusta täysipainoisesta lähentymisestä EU:n yhteiseen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan; pitää myönteisenä sen jatkuvaa osallistumista EU:n kriisinhallintaoperaatioihin ja Nato-johtoisiin operaatioihin; antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian nopealle osallistumiselle pakotteisiin, jotka määrättiin tilanteessa, jossa Venäjä oli hyökännyt Ukrainaan ja uhkasi sen alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia, ja näin ollen maa on yhdenmukaistanut ulkopolitiikkansa EU:n kanssa sataprosenttisesti;
73. panee merkille riskit, jotka liittyvät koko alueen taloudellisen ja energiariippuvuuden lisääntymiseen Kiinasta ja Venäjästä; on huolissaan Kiinan rahoittamiin investointilainoihin liittyvästä haavoittuvuudesta ja riippuvuudesta; suhtautuu myönteisesti Pohjois-Makedonian sitoumukseen varmistaa rajaturvallisuus sekä tietosuoja ja turvallisuus puhdasta verkkoa koskevan aloitteen puitteissa;
74. pitää myönteisenä käynnissä olevaa hyvien naapuruussuhteiden vahvistamisprosessia naapurimaiden kanssa ja tehostettua alueellista yhteistyötä, joita ilmentävät Kreikan kanssa tehty Prespan sopimus ja Bulgarian kanssa tehty ystävyyttä, hyvää naapuruutta ja yhteistyötä koskeva sopimus; kehottaa kaikkia osapuolia jatkamaan rakentavaa vuoropuhelua, jotta varmistetaan sopimusten täysimääräinen ja johdonmukainen täytäntöönpano vilpittömässä mielessä, ja pidättymään toimista, jotka voisivat heikentää EU:hun yhdentymistä ja EU:n laajempia etuja ulkomaisen sekaantumisen edessä;

kehottaa komissiota tehostamaan pyrkimyksiään helpottaa vuoropuhelua ja siten tasoittaa tietä toteuttamiskelpoiselle ja kestäväälle sopimukselle;

75. kannustaa Bulgariaa ja Pohjois-Makedoniaa löytämään molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun avoimna oleviin kahdenvälisiin kysymyksiin; panee erittäin tyytyväisenä merkille poliittisen pontimen niiden laaja-alaiselle ja rakentavalle sitoutumiselle, jolla etsitään uutta yhteistä perustaa useilla yhteistä etua koskevilla aloilla sen sijaan, että luotaisiin lisää jakolinjoja; kannustaa kumppaneita nopeuttamaan tätä sitoutumista vilpittömässä mielessä ja ystävyyttä, hyvää naapuruutta ja yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti ja aloittamaan liittymisneuvottelut ja ratkaisemaan samalla 4+ 1-toimenpiteisiin sisältyvät keskeneräiset kahdenväliset kysymykset, jotka on pantava riittävästi täytäntöön ja joita on käsiteltävä EU:hun yhdentymisprosessin aikana; kehottaa kumppaneita pyrkimään vilpittömästi löytämään molempia osapuolia tyydyttävät, tasapainoiset ja kestävät ratkaisut avoimna oleviin kahdenvälisiin kysymyksiin mahdollisimman nopeasti; pitää myönteisenä Bulgarian ja Pohjois-Makedonian historiallisia ja koulutuksellisia kysymyksiä käsittelevän yhteisen monialaisen asiantuntijakomitean työn jatkamista ja siten yhteiskuntien lähentämistä mahdollistamalla yhteisen tulevaisuuden EU:ssa ilman, että sillä on vaikutusta Pohjois-Makedonian liittymisprosessiin;
76. toistaa antavansa täyden tukensa Kreikan kanssa tehdyn Prespan sopimuksen johdonmukaiselle ja nopeutetulle vastavuoroiselle täytäntöönpanolle tärkeänä osana kahdenvälisiä suhteita, mukaan lukien maiden välillä allekirjoitettujen yhteisymmärryspöytäkirjojen tuleva ratifiointi;
77. onnittelee Pohjois-Makedoniaa Prespa-foorumien vuoropuhelun käynnistämisestä alueellisena foorumina, joka innoittaa ja edistää vuoropuhelua, sovintoa, hyviä naapuruussuhteita ja alueellista yhteistyötä EU:n yhdentymisen hengessä;
78. kehottaa jälleen kaikkia alueellisia poliittisia johtajia perustamaan alueellinen komissio (RECOM), jonka tehtävänä on selvittää tosiasiat kaikista entisen Jugoslavian alueella tehtyjen sotarikosten ja muiden vakavien ihmisoikeusloukkausten uhreista RECOM-liittouman tekemän merkittävän työn pohjalta;
79. kehottaa painokkaasti jatkamaan koulun historian oppikirjoja koskevaa työtä Bulgariassa ja Pohjois-Makedoniassa; korostaa, että tekstien olisi vastattava molempien kansojen yhteisen historian historiallisten faktojen ja lukujen tulkintaa aitojen historiallisten asiakirjojen/lähteiden perusteella; katsoo, että tämä on perusta, jolle näiden kahden maan olisi kehitettävä suhteitaan, ja että Pohjois-Makedonian ja Bulgarian tulevien sukupolvien väliset suhteet ilmentävät näiden kahden maan koulutusprosesseja;
80. tuomitsee kaikki yritykset korvata historiallisia muistomerkkejä ja/tai esineitä, kuten aidon kulttuuriperinnön tuhoaminen ja yritykset kirjoittaa historiaa uudelleen; korostaa, että tällaiset tapaukset herättävät vakavaa huolta muun muassa vuoden 2017 ystävyydestä, hyvästä naapuruudesta ja yhteistyöstä tehdyn sopimuksen puuttuvan täytäntöönpanon osalta;

o

o o

81. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Pohjois-Makedonian tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	20.4.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 66 -: 4 0: 5
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Balázs Hidvéghi, Sandra Kalniete, Karol Karski, Stelios Kouloglou, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Corina Crețu, Angel Dzhambazki, Markéta Gregorová, Marisa Matias, Christian Sagartz

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

66	+
ECR	Angel Dzhabazki, Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
NI	Fabio Massimo Castaldo, Kinga Gál, Balázs Hidvéghi
PPE	Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Christian Sagartz, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Corina Crețu, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Claudiu Manda, Pedro Marques, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
The Left	Stelios Kouloglou, Marisa Matias, Idoia Villanueva Ruiz
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Markéta Gregorová, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz

4	-
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

5	0
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Vangelis Meimarakis
The Left	Giorgos Georgiou, Manu Pineda
Verts/ALE	Viola Von Cramon-Taubadel

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää